

РЕЗЮМЕТА

**на научните публикации на доц. д-р Светлана Костова Лесидренска,
катедра "Индустиален мениджмънт", Технически университет -
Варна,**

**за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
„професор“,
професионално направление 5.13 Общо инженерство,
учебна дисциплина“Стратегически мениджмънт“**

За рецензиране в този конкурс са представени 25 публикации (за изпълнение на минималните национални изисквания по чл.2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 на ЗРАСРБ, определени в ППЗРАСРБ), от които една монография, като хабилизационен труд, 4 научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus) и 20 научни публикации в нереперирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни токове.

Тези публикации не повтарят представените за придобиване на ОНС „Доктор“ и АД „Доцент“.

Подредбата на публикациите и техните резюмета е направена според представения списък на публикациите по конкурса и номерацията в него.

В 3.1

Лесидренска, Св., Аспекти на стратегическото управление на цифровата трансформация в производственото предприятие, рецензенти: проф. д. ик. н. инж. Божидар Иванов Хаджиев, проф. д-р инж. Димитър Дамянов Дамяновски, издателство“Колор Принт“ – Варна, ISBN 978-954-760-555-8, стр. 175, 2022

Abstract. In today's VUCA environment around the world, characterized by volatility, uncertainty, complexity and ambiguity, businesses innovate to adapt, maintain and develop their competitiveness. A new trend in these conditions is digital transformation. The processes of digitization and digital transformation are today the driving forces that stimulate changes in business based on new technologies.

In this aspect, the problem of methods and tools for managing enterprises in the conditions of digitization is becoming more and more relevant and significant. Business management must take into account the leading role of the transition to the new principles of the digital economy, predict and eliminate the

accompanying problems along this path, as well as apply innovative methods to increase the positive effect of its digital transformation. This directs the current research in the field of management to clarify the problem of strategic management of the process of digital transformation of enterprises, which will give the technology and stages of management of this process, as well as the methods and tools for its realization.

The purpose of this monograph is to develop a model and algorithm for the application of the strategic management of the digital transformation of the manufacturing enterprise, based on the study of the specifics of the digital economy and the digital transformation of business.

To achieve this goal, the author has solved the following tasks:

- An overview and analysis of the definitions and content of the digital economy category was carried out and their systematization was done;
- The process of digital transformation of the enterprise was analyzed, clarifying its essence, structure, content and the benefits of its implementation for production enterprises were deduced;
- The theory and good practices of application of the concept of the digital maturity of the manufacturing enterprise and its assessment, as the basis of the strategic management of the digital transformation, have been researched and analyzed.
- The specifics of the digital strategy category of the manufacturing enterprise were investigated;
- A model and algorithm was developed for the application of the process of strategic management of digital transformation in the manufacturing enterprise.

The object of the study is medium and large production enterprises. The subject of research is the process of strategic management of the digital transformation of manufacturing enterprises. The approaches and methods applied in the monograph are system, process, architectural approach, methods of system analysis and synthesis, diagnostic method, etc.

Резюме. В съвременната VUCA среда в целия свят, характеризираща се с нестабилност, неопределеност, сложност и нееднозначност, бизнесът иновира, за да се адаптира, поддържа и развива своята конкурентоспособност. Нова тенденция в тези условия се явява цифровата трансформация. Процесите на цифровизация и цифрова трансформация

днес са движещите сили, които стимулират измененията в бизнеса, основа на които се явяват новите технологии.

В този аспект проблемът за методите и инструментите за управление на предприятията в условията на цифровизация става все по - актуален и значим. Управлението на бизнеса трябва да отчита водещата роля на прехода към новите принципи на цифровата икономика, да прогнозира и отстранява съпътстващите я проблеми по този път, както и да прилага иновативни методи за увеличаване на положителния ефект от цифровата му трансформация. Това насочва настоящото изследване в областта на мениджмънта, към изясняване на проблема за стратегическото управление на процеса на цифрова трансформация на предприятията, което ще даде технологията и етапите на управление на този процес, както и методите и инструментите за неговото реализиране.

Цел на настоящата монография е – на основата на изследването на спецификата на цифровата икономика и цифровата трансформация на бизнеса, да се разработи модел и алгоритъм за приложение на стратегическото управление на цифровата трансформация на производственото предприятие.

За реализирането на тази цел авторът е решил следните задачи:

- Извършен е обзор и анализ на дефинициите и съдържанието на категорията цифрова икономика и е направена тяхната систематизация;
- Анализирани са процеса на цифрова трансформация на предприятието, като са изяснени неговата същност, структура, съдържание и са изведени ползите от реализацията му за производствените предприятия;
- Изследвана и анализирана е теорията и добрите практики на приложение на концепцията за цифровата зрялост на производственото предприятие и неговата оценка, като основа на стратегическото управление на цифровата трансформация.
- Изследвана е спецификата на категорията цифрова стратегия на производственото предприятие;
- Разработен е модел и алгоритъм за приложение на процеса на стратегическо управление на цифровата трансформация в производственото предприятие.

Обект на изследването са средните и големи производствени предприятия. Предмет на изследване е процесът на стратегическото управление на цифровата трансформация на производствените предприятия. Подходите и методите, които се прилагат в монографията са системен, процесен, архитектурен подход, методите на системен анализ и синтез, диагностичен метод и др.

Г 7-1.

Svetlana K. Lesidrenska, Methodological Aspects of the Evaluation of the Economic Sustainability of the Manufacturing Plant Development, IEEE, XIX International Symposium SIELA 2016, 29 May - 1 June 2016, 978-1-4673-9522-9, Bourgas, Bulgaria, 2016, Index SCOPUS

Abstract. The report attempts to improve the methods for assessing the economic sustainability of the manufacturing enterprise in a dynamic environment. The object of the research is the production enterprise, considered as a complex, dynamic and open socio-technical system. The aim of the study is the development of a methodology for a multi-criteria, multi-aspect and dynamic assessment of the economic sustainability of the development of the manufacturing enterprise, based on indicators from all its functional components.

To realize this goal, the following research tasks were solved:

- The concept - "economic sustainability of the development of the production enterprise" (ESMPD) is defined;
- The functional structure of the economic sustainability of the development of the production enterprise has been clarified.
- The choice of criteria for evaluating the economic sustainability of development of the production enterprise is justified.
- A methodology has been developed for assessing the economic sustainability of the development of the production enterprise.

The methodological approach proposed in the report for the assessment of ESMPD helps to improve the process of assessing the economic sustainability of the production enterprise by means of:

- the selection of appropriate evaluation criteria;
- presenting a full set of functional areas for measuring and evaluating indicators and the level of economic sustainability of the enterprise in dynamic mode.

Резюме. В доклада е направен опит за усъвършенстване на методите за оценка на икономическата устойчивост на производственото предприятие в динамична среда. Обект на изследването е производственото предприятие, разглеждано като сложна, динамична и отворена социо - техническа система. Цел на изследването е - разработка на методика за многокритериална, многоаспектна и динамична оценка на икономическата устойчивост на развитието на производственото предприятие, базираща се на индикатори от всички нейни функционални компоненти.

За реализирането на тази цел са решени следните изследователски задачи:

- Дефинирано е понятието - "икономическа устойчивост на развитието на производственото предприятие" (ИУРПП);
- Изяснена е функционалната структура на икономическата устойчивост на развитието на производственото предприятие.
- Обоснован е изборът на критерии за оценка на икономическата устойчивост на развитие на производственото предприятие.
- Разработена е методика за оценка на икономическата устойчивост на развитието на производственото предприятие.

Предложеният в доклада методически подход за оценка на ИУРПП съдейства за усъвършенстване на процеса на оценка на икономическата устойчивост на производственото предприятие посредством:

- избора на подходящи критерии за оценка;
- представяне на пълен набор от функционални области за измерване и оценка на показателите и на равнището на икономическа устойчивост на предприятието в динамичен режим.

Г 7-2.

Vesela Dicheva, Svetlana Lesidrenska, The “Technological Entrepreneurship and Innovations” Programme of Study at the Technical University of Varna – a new challenge for the Bulgarian Higher Education, IEEE XXV International Scientific Conference Electronics 2016, Sozopol, Bulgaria, 978-1-5090-2884-9, Index SCOPUS

Abstract. The aim of the authors is to share and exchange experience with leading European and world universities, which provide similar programs of study, to identify the problems and the directions for modernizing educational programs, which contribute to the development of the economy based on

knowledge and innovations. It also presents our views and the measures to be taken in order to develop “the triangle of knowledge” and “start-up” enterprises on the territory of the university.

Entrepreneurship is considered to be the main driving force of economic growth. In turn, technologies are crucial in the development of entrepreneurial activity. The need for personnel with the qualifications of entrepreneurs, who better know the technology, is constantly rising. In response to the demand for such specialists most universities around the world provide educational programs in technological entrepreneurship.

A comparative analysis of university bachelor's and master's programs and courses in "Technological entrepreneurship" in Europe and the USA was carried out, summarizing that different universities have different approaches and methods to the formation and development of training in technological entrepreneurship depending on the demand for specialists. The role of the Centers for Technological Entrepreneurship and Innovation, which provide support in training and the first steps in the business of the trainees, is highlighted.

Special attention is paid to the bachelor's degree "Technological entrepreneurship and innovation" created at the Technical University - Varna in 2011. Its hybrid character is emphasized, combining modern engineering education with in-depth knowledge in the field of economics and management. The state of education and the problems that must be solved in order to acquire the quality of this specialty in the best European and American universities have been analyzed.

Резюме. Целта на авторите е да споделят и обменят опит с водещи европейски и световни университети, които предоставят подобни програми за обучение по технологично предприемачество, да идентифицират проблемите и насоките за модернизиране на образователните програми, които допринасят за развитието на икономиката, основана на знанието и иновациите. Докладът също така представя авторовите виждания и мерките, които предлагат да се предприемат, за да се развива „триъгълника на знанието” и „стартиращи” предприятия на територията на университета.

Предприемачеството се счита за основен двигател на икономическия растеж. На свой ред технологиите са от решаващо значение за развитието на предприемаческата дейност. Нуждата от кадри с квалификация на предприемачи, които добре познават технологията, непрекъснато нараства.

В отговор на търсенето на такива специалисти, университети по света предлагат образователни програми по технологично предприемачество.

Извършен е сравнителен анализ на университетските бакалавърски, магистърски програми и курсове по «Технологично предприемачество» в Европа и САЩ, като е обобщено, че различните университети имат различен подход, методи към формирането и развитието на обучението по технологично предприемачество в зависимост от търсенето на специалисти. Изтъкната е ролята на Центровете за технологично предприемачество и иновации, които оказват подкрепа в обучението и първите стъпки в бизнеса на обучаваните.

Особено внимание е отделено на създадената бакалавърска специалност „Технологично предприемачество и иновации“ в Технически университет – Варна през 2011г. Подчертан е нейния хибриден характер, съчетаващ модерното инженерно образование със задълбочени познания в областта на икономиката и управлението. Анализирани са състоянието на обучението и проблемите, които трябва да бъдат решени, за да придобие тази специалност качеството в най – добрите европейски и американски университети.

Г 7-3.

Vesela Dicheva and Svetlana Lesidrenska, Creativity and Technology Entrepreneurship as a Factor in the Accelerated Smart Growth of the Industrial Sector in Bulgaria, IEEE XXV International Scientific Conference Electronics 2016, Sozopol, Bulgaria, 978-1-5090-2884-9, Index SCOPUS

Abstract. The aim of the present paper is to study the link between creativity and technology entrepreneurs and its importance for the success of enterprises. An attempt has been made to evaluate the creativity of a certain number of entrepreneurs from Bulgarian industrial companies, as an example of creativity and its benefits. The paper also considers the link between creativity and technology entrepreneurship and the Strategy for smart specialization as a factor in economic growth.

A review of creativity theory and its relationship to technology and entrepreneurship is carried out. A study of the degree of creativity among the students of the "Technological Entrepreneurship and Innovation" course at Varna Technical University and among technological entrepreneurs from business was

carried out. The degree of their creativity and its dynamics in relation to age, level of knowledge and accumulated experience was determined.

Based on the results of the analysis and assessment, guidelines have been formulated for development of creativity of human resources, both at national and corporate level and in education.

Резюме. Целта на настоящия доклад е да проучи връзката между креативността и технологичните предприемачи и нейното значение за успеха на предприятието. Направен е опит да се оцени креативността на определен брой предприемачи от български индустриални фирми, за да се изведе ползата от нея. Докладът разглежда връзката между креативността, технологичното предприемачество и Стратегията за интелигентна специализация, като фактор за икономически растеж.

Извършен е обзор на теорията за креативността и връзката и с технологиите и предприемачеството. Реализирано е проучване на степента на креативност сред студентите от курса по „Технологично предприемачество и иновации“ в Технически университет Варна и сред технологични предприемачи от бизнеса. Определена е степента на тяхната креативност и нейната динамика по отношение на възрастта, степента на знания и натрупан опит.

Въз основа на резултатите от анализа и оценката, са формулирани насоки за развитие на креативността на човешките ресурси, както на национално, така и на корпоративно ниво и в образованието.

Г 7.4.

Vesela Dicheva, Vyara Vasileva, Svetlana Lesidrenska, Methodologies of Applying the Business Model of Technological Entrepreneurship in Bulgaria, ”, TEM Journal, ISSN: 2217-8309, Document Type: paper, Vol.6, No.4, November, 2017, Index SCOPUS

Abstract. The authors are proposed to do impact of sustainability through separate business model elements focusing on managing human resources in the enterprise. The great significance of human recourses in the enterprise is determined by the need for continuous changes that directly affect people – a source of ideas and a core resource.

In this article, two methodologies have been developed:

- to increase the degree of adaptability of human resources to technological changes in technologically based entrepreneurial firms and

- To determine the need to promote the creative thinking of human resources in technology-based entrepreneurial firms.

The need for this effort for technology-based entrepreneurial enterprises is dictated by the need to increase their competitiveness in a high-tech environment.

These two methodologies are part of a business model that is offered for technology-based entrepreneurial organizations in Bulgaria. The human resources in the organization, their professional development and motivation for work remain the basis of both methodologies.

Резюме. Авторите изследват въздействието на устойчивостта чрез отделни елементи на бизнес модела, фокусирани върху управлението на човешките ресурси в предприятието. Приоритетната роля на човешките ресурси в предприятието се определя от необходимостта от непрекъснати промени, които пряко засягат хората – източник на идеи и основен ресурс.

В настоящата статия са разработени две методики:

- за повишаване на степента на адаптивност на човешките ресурси към технологичните промени в технологично базираните предприемачески фирми и

- за определяне на необходимостта от насърчаване на креативното мислене на човешките ресурси в технологично базираните предприемачески фирми.

Необходимостта от това усилие за технологично базирани предприемачески предприятия е продиктувана от нуждата да се повиши тяхната конкурентоспособност във високотехнологична среда.

Тези две методики са части от бизнес модел, който се предлага за технологично базирани предприемачески организации в България. В основата на двете методики остават човешките ресурси в организацията, тяхното професионално развитие и мотивация за работа.

Г 8-1.

Коллективная монография -Устойчивое развитие предприятия, региона, общества: инновационные подходы к обеспечению, под общ. ред. д-ра экон. наук, профессора О. В. Прокопенко. – Польша : «Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium», 2014. – 474 с. ISBN 978-83-63649-28-9,

Лесидренска, Св., РАЗДЕЛ 3. МЕТОДОЛОГИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ И ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ СИСТЕМ, 3.2 БЕЗОПАСНОСТЬ ТРУДА И

ОХРАНА ЗДОРОВЬЯ – ЭЛЕМЕНТ СИСТЕМЫ «РАБОТНИК – РАБОЧЕЕ ОБОРУДОВАНИЕ – РАБОЧАЯ СРЕДА», стр.110-124.

Abstract. In section 3.2. from the collective monograph - occupational safety and health protection are considered as an important factor for reaching the goals set by the manufacturing enterprises and the efficiency of the production cycle of the enterprises. In connection with this, the provision of safe and healthy working conditions is an element of the company's strategy, in which the social goals and social policy are outlined.

The publication clarifies and analyzes the social policy of the Republic of Bulgaria in this direction.

The focus of the study is the system "worker - work equipment - work environment" and the interaction between these elements.

For this purpose, the author conducted a study to determine the relationship between these elements and their influence on occupational safety and health protection.

In the course of the research, observations were made and about 180 enterprises with different types of economic activity were analyzed. The results of the research make it possible to draw the main conclusion that the level of production and the degree of safety at work are directly dependent on the elements of the "worker - work equipment - work environment" system. It is necessary to ensure a balance in the development of the elements, which leads to positive results for the enterprise.

The necessary attention is paid to the national policy for ensuring healthy and safe working conditions in the Republic of Bulgaria, which is formed and implemented on the basis of tripartite cooperation at the national, sectoral and regional level.

Proposals for increasing labor safety and health protection at the national and regional level have also been formulated.

Резюме. В раздел 3.2. от колективната монография – безопасността на труда и охраната на здравето се разглеждат като важен фактор за достигане на целите, поставени от производствените предприятия и ефективността на производствения цикъл на предприятията. Във връзка с това елемент от стратегията на предприятията, в който са разписани социалните цели и социалната политика се явява осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд.

В публикацията се изяснява и анализира социалната политика на Р България в тази насока.

Фокус на изследването е системата „работник – работно оборудване – работна среда“ и взаимодействието между тези елементи. За тази цел авторът е провел изследване за определяне на взимовръзката между тези елементи и влиянието им върху безопасността на труда и охраната на здравето.

В хода на изследването са проведени наблюдения и са анализирани около 180 предприятия с различен тип икономическа дейност. Резултатите от изследването позволяват да се направи основния извод, че равнището на производството и степента на безопасност при работа се намират в пряка зависимост от елементите на системата „работник – работно оборудване- работна среда“. Необходимо е осигуряване на баланс в развитието на елементите, което води до позитивни резултати за предприятието.

Отделено е необходимото внимание на националната политика по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в Р България, която се формира и осъществява на основата на тристранното сътрудничество на национално, отраслево и регионално ниво.

Формулирани са и предложения за повишаване на безопасността на труда и охраната на здравето на национално и регионално ниво.

Г 8-2.

Лесидренска Св., А. Мирчев, Оценка като инструменти на регионалния контролинг при управлението на европейските проекти, Устойчиво развитие, бр.2, ISSN 1314-4138, Евро-Експерт ЕООД, България,,2011, 0026-0032

Abstract. The report presents the authors' view of the transfer of our and global knowledge and experience in the field of controlling, in the development and implementation of European projects. On this basis, the tools and mechanisms of action - the preliminary and intermediate assessment, as an early warning system of the regional controlling in the management of the European projects - have been derived.

The experience of the authors in the development and public discussion of the preliminary assessments of the three planning regions (NEPD, SEPD and SEPD) give reason to claim that the introduction into the theory and practice of the instruments of controlling as an early warning system in the system of regional planning and development, leads to an increase in the quality of the developed

regional plans and contributes to their updating in the process of their implementation. The effect is - removal of weaknesses in them and consideration of the influence of dynamic changes in the external environment.

Based on the presented concept of the early warning system of the regional controlling, it can be argued that it is an important factor for increasing the design and absorption capacity of the country, the regions and at the local level.

Резюме. В доклада е представено виждането на авторите за трансфера на наше и световно знание и опит в областта на контролинга, при разработването и внедряването на европейските проекти. На тази база са изведени инструментите и механизмите на действие - предварителната и междинна оценка, като ранно – предупредителна система на регионалния контролинг при управлението на европейските проекти.

Опитът на авторите в разработването и публичното обсъждане на предварителните оценки на трите района за планиране (СИРП, ЮИРП и ЮЗРП) дават основание да се твърди, че въвеждането в теорията и практиката на инструментите на контролинга като ранно – предупредителна система в системата на регионалното планиране и развитие, води до повишаване качеството на разработваните регионални планове и способства за тяхното актуализиране в процеса на изпълнението им. Ефектът е - отстраняване на слабите страни в тях и отчитане влиянието на динамичните промени във външната среда.

Въз основа на представената концепция за ранно – предупредителната система на регионалния контролинг, може да се твърди, че тя е важен фактор за повишаване на проектния и абсорбционен капацитет на страната, регионите и на местно ниво.

Г 8-3.

S. Lesidrenska, Ph. Dicke, Social Media Platforms and its Effect on Digital Marketing, „Marketing and Management of innovations”, v.1/2013, p.44-52, 978-966-2458-61-9, Сумский державний університет, Ukraine

Abstract. This paper deals with the topic of social networks and how it can be used for marketing/brand communication activities to get closer to the customer and also be able to response faster to customer complains, dissatisfaction or positive feedbacks. In detail the paper reviews the development of social networks and it emphasizes the power of those networks among customers.

The opportunity that social networking websites and social media give the customer to easily communicate in real time with thousands of others is clarified. Social networking websites are viewed as a great equalizer that facilitates both the customer and the corporation in their response.

The transition from the company to the customer is also explored in the field of communication, where the market determines what communication should look like and the customer gains power at all communication levels. This new development means for companies that they are not only introducing their new products online, but more importantly building a relationship with a potential customer at a very early stage of product development.

Adopting new methods of communication, through social networking platforms, creates an opportunity for marketers to reach new markets in ways that are very different from traditional advertising channels.

However, companies need to rethink how they will approach the customer and through what channels. Based on the form of communication - dialogue instead of one-way communication, customers feel more accepted and feel that their ideas and opinions are validated and taken into account. In addition, the social media platform offers a useful effect with the viral marketing factor "pass something or share something" in the process of validating the customer and without any additional effort by conveying their rating using the "like" button, which accelerates the spread of news and helps companies promote their product and brand.

Резюме. Този доклад изследва темата за социалните мрежи и как могат да бъдат използвани в маркетинг и бранд дейностите за подобряване на комуникациите с клиентите, за бърза реакция на клиентите (отзиви, жалби, недоволство, положителни отзиви). Фокус в изследването е обзорът и анализът на развитието на социалните мрежи, което подчертава важната роля на тези медии – платформи за клиентите.

Изяснена е възможността, която уебсайтовете за социални контакти и социалните медии дават на клиента за лесно общуване в реално време с хиляди други. Уебсайтовете за социални мрежи са разгледани, като чудесен еквайзер, който улеснява, както клиента, така и корпорацията в реакцията им.

Преходът от компанията към клиента се изследва и в областта на комуникацията, където пазарът определя, как трябва да изглежда комуникацията и клиентът получава власт на всички комуникационни нива. Това ново развитие означава за компаниите, че те не само представят новите си продукти онлайн, но по-важното е изграждането на връзка с потенциален клиент и то в много ранна фаза от разработването на продукта.

Възприемането на нови методи за комуникация, чрез платформи на социални мрежи, създава възможност на търговците да достигнат до нови пазари по начини, които са много различни от традиционните рекламни канали.

Въпреки това компаниите трябва да преосмислят как ще подходят към клиента и по какви канали. Въз основа на формата на комуникация - диалог вместо еднопосочна комуникация, клиентите се чувстват по-приети и усещат, че техните идеи и мнения са валидирани и взети под внимание. Освен това платформата за социални медии предлага един полезен ефект с фактора вирусен маркетинг „да предадете нещо или да споделите нещо“ в процеса на валидиране на клиента и без допълнителни усилия чрез предаване на оценката си с помощта на бутона „like“, което ускорява разпространението на новините и помага на компаниите да рекламират своя продукт и марка.

Г 8-4.

Лесидренска Св., Демирова С., Маринова М.,
**КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ФИРМИ С
ДИСКРЕТЕН ХАРАКТЕР НА ПРОИЗВОДСТВО, НАУКАТА И
ОБРАЗОВАНИЕТО В БЪДЕЩЕТО 50 ГОДИНИ ТЕХНИЧЕСКИ
УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА 2012 г., Бългaрия, ISBN 978-954-20-0555-1,,
Vol. 7, ТУ–Варна, Бългaрия, 2012, 258-263**

Abstract. The article examines the areas of development (decline/loss, neutral and efficient area), conditions and factors affecting them. The technical level of the products and their competitiveness increase the requirements for positioning the products in the effective development zone.

An attempt has been made in the article to investigate and propose effective internal and external factors affecting the competitiveness of engineering products. For this purpose, such internal and external factors, as well as factors that cannot be managed in the direction of increasing the competitiveness of the enterprise, are tested.

Analytical research is aimed at solutions leading to an increase in the competitiveness of manufacturing and engineering products, as a practical result. When researching the factors that influence the competitiveness of SMEs in the specific region, it is important to analyze each of them - one by one, in order to systematically determine those that have a positive or negative impact on the competitiveness of SMEs. This is one of the possible ways to improve the efficiency and actions of institutions to improve the business environment for SMEs.

Резюме. Статията изследва областите на развитие (упадък/загуба, неутрална и ефективна област), условията и факторите, влияещи върху тях. Техническото ниво на продуктите и тяхната конкурентоспособност, повишават изискванията за позициониране на продуктите в ефективната зона на развитие.

В статията е направен опит да се изследват и предложат ефективни вътрешни и външни фактори, влияещи върху конкурентоспособността на машиностроителните продукти. За целта се тестват такива вътрешни и външни фактори, както и фактори, които не могат да бъдат управлявани в посока на повишаване конкурентоспособността на предприятието.

Аналитичното изследване е насочено към решенията, водещи до повишаване на конкурентоспособността на производствените, инженеринговите продукти, като практически резултат. При изследванията на факторите, които влияят върху конкурентоспособността на МСП в конкретния регион, е важно анализирането на всеки от тях - един по един, с цел системно да се определят тези, които въздействат положително или отрицателно върху конкурентоспособността на МСП. Това е един от възможните начини да бъдат подобрени ефективността и действията на институциите за подобряване на бизнес средата за МСП.

Г 8-5.

Ахмедова С., Лесидренска С., Павлова, Д., АУТСОРСИНГЪТ - НОВИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ПРЕД СЪВРЕМЕННИЯ МЕНИДЖМЪНТ, Трети международен научен конгрес, НАУКАТА И ОБРАЗОВАНИЕТО В БЪДЕЩЕТО 50 ГОДИНИ ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА 2012 г., България, ISBN 978-954-20-0555-1, Vol. 6, стр. 292-296;

Abstract. The paper explores and analyzes outsourcing as an alternative to improve cost efficiency and competitiveness of companies. For this purpose, the following research tasks were solved:

- the concept of outsourcing in companies is presented;
- the stages through which the outsourcing process in companies goes are formulated;
- the advantages and disadvantages of the application of outsourcing in the company's activity are pointed out;
 - the state of outsourcing in Bulgarian companies was analyzed;
 - the problems faced by the outsourcing companies in our country are formulated, as well as proposals for their solution.

- the possibilities and pitfalls of outsourcing and the means of effective risk management were also investigated.

Резюме. В доклада е извършено проучване и анализ на аутсорсинга, като алтернатива за подобряване на ефективността на разходите и конкурентоспособността на компаниите. За целта са решени следните изследователски задачи:

- представена е концепцията за аутсорсинга във фирмите;
- формулирани са етапите, през които преминава процесът на аутсорсинг във фирмите;
- изведени са предимствата и недостатъците от приложението на аутсорсинга във фирмената дейност;
- анализирано е състоянието на аутсорсинга в българските фирми;
- формулирани са проблемите, пред които са изправени аутсорсинговите компании у нас, както и предложения за тяхното решаване.
- изследвани са и възможностите и капаните на аутсорсинга и средствата за ефективно управление на риска.

Г 8-6.

Лесидренска Св., Демирова С., Маринова М., PROCESS APPROACH - A CONDITION FOR AUTOMATED CONTROL OF THE BUSINESS PROCESS IN THE INDUSTRIAL COMPANY, International virtual journal of science” Machines, technologies, materials”, ISSN 1313-0226, НТС, България, 2013, 27-30

Abstract. The paper deals with the characteristics of the process approach and on that basis looks for identical points to form the requirements and create conditions for automating business processes. It analyses the characteristics of the business process life cycles and offers a solution on how to make management more efficient and more competitive. It is proved that management of business processes has to be realized to its full cycle, and then identify those of them that can be automated.

The influencing factors on the workflows of business processes have been studied with the aim of their automation.

Solutions for effective management of business processes are proposed with an automated control system.

Резюме. В статията аналитично се изследват характерните особености на процесния подход. На тази основа се търсят идентични точки за формиране на изисквания и създаване на условия за автоматизиране на бизнес процесите. Анализират се особеностите на жизнения цикъл на бизнес процесите и се предлага решение за тяхното по-ефективно управление, за да бъдат по-конкурентоспособни индустриалните предприятия. Доказано е, че за управлението на бизнес процесите трябва да се реализира пълния им цикъл, след което да се определят тези от тях, които могат да се автоматизират.

Изследвани са влияещите фактори върху работните потоци на бизнес процесите с цел възможност за автоматизирането им.

Предложени са решения за ефективно управление на бизнес процесите с автоматизирана система за управление.

Г 8-7.

Lesidrenska, S., S. Demirova, METHODOLOGICAL ASPECTS OF STRATEGIC MANAGEMENT IN SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES, 2nd international virtual conference, ISSN 1339-231X, Словакия, 2013, p. 49-53

Abstract. Modern business and manufacturing processes becoming more sophisticated and dynamic in their development. This is determined by the strong impact of scientific and technological progress, problems related to energy resources, raw materials, food supply and ecological balance. Markets are already internationalized and become more demanding as a result of increasing competition and demand for higher quality products and services. Therefore, to achieve stable economic success every company must have and implement a comprehensive and flexible long line of conduct, operation and development. Important role in this respect plays strategic management in SMEs. The purpose of this report is to examine the analytical characteristics in managing the strategic development of SMEs that influence their business results.

The purpose of this report is to examine analytically the characteristics in the management of the strategic development of SMEs that affect their business performance. The peculiarities of the strategic management of SMEs and the factors influencing its development have been studied.

Economic and organizational criteria are proposed for evaluating the implementation of the strategic management of SMEs.

Резюме. Съвременните стопански и производствени процеси стават все по-сложни и динамични в своето развитие. Това се определя от силното въздействие на научно-техническия прогрес, проблемите, свързани с енергийно-суровинните ресурси, продоволствието и екологичното равновесие. Пазарите се интернационализират и стават по-взискателни към качеството вследствие на увеличаващата се конкуренция. Ето защо за постигането на стабилен стопански успех всяка фирма трябва да притежава и реализира цялостна дългосрочна и гъвкава линия на поведение, функциониране и развитие. Съществена роля в това отношение играе стратегическото управление в МСП.

Целта на този доклад е да се разгледат аналитично характеристиките в управлението на стратегическото развитие на МСП, които влияят на техните бизнес резултати. Изследвани са особеностите на стратегическото управление на МСП и факторите, които влияят върху неговото развитие.

Предложени са икономически и организационни критерии за оценка на реализирането на стратегическото управление на МСП.

Г 8-8.

Ахмедова С., Лесидренска Св., Павлова Д., Алтернативни финансови източници - фактор за стимулиране растежа на малките и средни предприятия в България, ”, XIV Научно- практическа конференция, УНСС–София, ISSN 978-954-644-494-3, УНСС-София, РБългария, 2013, стр.399-411

Abstract. The creation of a favorable business environment, with a well-developed entrepreneurial infrastructure and with the potential to attract external resources in the field of risk financing should be of primary importance in the policy to stimulate SMEs and the development of innovations in Bulgaria. The analysis of the modern situation shows that the limited innovation activity of enterprises is to some extent due to the smaller number of risk financing funds, as well as insufficient knowledge of risk capital, as an alternative form of financing.

Given this, the paper examines the possibilities for SMEs to access financing with risk capital, as an alternative form of financing business activity. The main problems faced by SMEs in Bulgaria are analyzed and the more important guidelines for expanding the application of risk capital as a tool to support their growth and competitiveness are substantiated.

As a result of the research, it can be summarized that risk capital (equity investments) is a non-traditional form of business financing in the national economy, hiding a significant potential, which can greatly help to solve a significant part of the problems of SMEs.

Резюме. Създаването на благоприятна бизнес среда, с добре развита предприемаческа инфраструктура и с потенциал за привличане на външен ресурс в областта на рисковото финансиране, би следвало да е от първостепенно значение в политиката за стимулиране на МСП и развитието на иновации в България. Анализът на съвременната ситуация показва, че ограничената иновационна активност на предприятията до известна степен се дължи на по-малкия брой фондове за рисковото финансиране, както и недостатъчното познаване на рисковия капитал, като алтернативна форма за финансиране.

Предвид на това в доклада се изследват възможностите за достъп на МСП до финансиране с рисков капитал, като алтернативна форма за финансиране на стопанската дейност. Анализират се основните проблеми пред МСП в България и се обосновават по-важните насоки за разширяване прилагането на рисковия капитал, като инструмент за подпомагане на техния растеж и конкурентоспособност.

В резултат на направеното изследване може да се обобщи, че рисковият капитал (инвестициите чрез дялово участие) е нетрадиционна форма на финансиране на бизнеса в националното стопанство, криеща значителен потенциал, която в много голяма степен може да помогне за решаване на значителна част от проблемите на МСП.

Г 8-9.

Лесидренска Св., Павлова Д., Възможности за устойчиво развитие на малките и средни предприятия във Варненска област, Годишник на ТУ–Варна, 2013, ТУ-Варна, РБългария, ISSN.-1311- 896X, стр.133-139, 2013

Abstract. The problems of small and medium-sized enterprises (SMEs) in the Varna region, their place and importance, their advantages and difficulties in securing funds, the influence of the external environment, the interrelationship between entrepreneurship and business are examined.

The goal is, based on research and analysis of the economic situation in the Varna region, to outline the main factors and opportunities for ensuring

sustainable growth of SMEs. For the purposes of the analysis, a survey was conducted among SMEs in the district. Data from official statistics and reporting information from enterprises in the North-Eastern Planning Region (NERP) were used.

Guidelines have been formulated for more effective activity of SMEs in order to survive and use certain advantages over large enterprises in Bulgaria

Резюме. Разглеждат се проблемите на малките и средни предприятия (МСП) във Варненска област, тяхното място и значение, предимствата и трудностите им при осигуряване на средства, влиянието на външната среда, взаимовръзката между предприемачеството и бизнеса.

Целта е на базата на изследване и анализ на икономическата ситуация в област Варна, да се очертаят основните фактори и възможности за осигуряване на устойчив растеж на МСП. За целите на анализа е проведена анкета сред МСП в областта. Използвани са данни от официалната статистика и отчетна информация от предприятия в Североизточния регион на планиране (СИРП).

Формулирани са насоки за по-ефективна дейност на МСП, за да оцеляват и използват определени свои преимущества пред големите предприятия в България

Г 8-10.

Ahmedova S., Lesidrenska S., Pavlova D., SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN CONDITION OF CRISIS – UIDELINES TO ENHANCE THEIR ANTI – CRISIS STABILITY, Status of Manuscript 251 at Eurasian Economic Review , Istanbul –Turkey, Р Турция, ISBN: 978-605-64002-1-6, p.344-352,, 2013

Abstract. The world financial and economical crisis and their negative reflection on the Small and Medium Enterprises (SMEs) development place in the foreground the actual problem their anti-crisis stability providing.

This defines the aim of the research – based on the methodological foundations of anti-crisis management and its condition in Bulgarian SMEs to be presented a methodic for their anti-crisis stability providing. In the research are clarified the concepts – enterprise development, enterprise stability and on the base of this the concepts „enterprise sustainable development” and „enterprise anti-crisis stability” are defined. The condition of anti-crisis management in Bulgarian SMEs and their anti-crisis stability are analyzed.

On the base of accumulated experience in the world management theory and the analysis of the problem in Bulgarian SMEs there is presented a methodic for providing of anti-crisis stability of SMEs.

Based on the accumulated experience in the world theory of management and the analysis of the problem in Bulgarian SMEs, a methodology for ensuring anti-crisis resilience of SMEs is presented.

The methodical aspects of anti-crisis stability management of the enterprise presented in this paper aim to assist managers of SMEs in their decision making both for overcoming the current crisis and for avoiding or minimizing the negative impacts of future crises.

Резюме. Световната финансово-икономическа криза и нейното негативно отражение върху развитието на малките и средни предприятия (МСП) поставят на преден план актуалния проблем за осигуряване на тяхната антикризисна устойчивост.

Това определя и целта на изследването – въз основа на методологическите основи на антикризисното управление и състоянието му в българските МСП да се представи методика за осигуряване на тяхната антикризисна устойчивост. В изследването са изяснени понятията – развитие на предприятието, устойчивост на предприятието и на базата на това са дефинирани понятията „устойчиво развитие на предприятието” и „антикризисна устойчивост на предприятието”. Анализирано е състоянието на антикризисното управление в българските МСП и тяхната антикризисна устойчивост.

Въз основа на натрупания опит в световната теория по управлението и анализа на проблема в българските МСП е представена методика за осигуряване на антикризисна устойчивост на МСП.

Методическите аспекти на управлението на антикризисната устойчивост на предприятието, представени в тази статия, имат за цел да помогнат на мениджърите на МСП при вземането на решения както за преодоляване на настоящата криза, така и за избягване или минимизиране на негативните въздействия от бъдещи кризи.

Г 8-11.

Lesidrenska, S., A. Mirchev, M. Ivanov, Management of Business Projects - an Instrument for Increasing the Competitiveness of the Industrial Enterprise, ”, 2 annuascientific conference “Modern management: issues,

hipoteses, research”, HSE and magazine Harvard Business Review Russia, Moskwa,p.6, 2013

Abstract. This paper studies the theoretical and methodological aspects of the management of business project as a proven effective instrument used by the companies from the industrial sector to respond to the dynamic internal environment. The report analyses the principles and approaches to the management of business project and the development of effective project teams, combining managerial knowledge and specialised expertise. It indicates some arguments highlighting the significance of the management of business projects for increasing the competitiveness of the industrial enterprise.

The selection and implementation of business projects that ensure the achievement of the company's long-term goals is the responsibility of the project team. The article proposes a system of criteria by which the project potential of the business organization can be assessed.

Резюме. Този доклад изследва теоретичните и методологическите аспекти на управлението на бизнес проектите, като доказано ефективен инструмент, използван от компаниите от индустриалния сектор за реагиране на динамичната вътрешна среда. Докладът анализира принципите и подходите за управление на бизнес проекти и изграждането на ефективни проектни екипи, съчетаващи управленски знания и специализирана експертиза. Посочват се някои аргументи, подчертаващи значението на управлението на бизнес проектите за повишаване на конкурентоспособността на индустриалното предприятие.

Изборът и изпълнението на бизнес проекти, които гарантират постигането на дългосрочните цели на компанията, е отговорност на екипа на проекта. В статията се предлага система от критерии, по които може да бъде оценен проектния потенциал на бизнес организацията.

Г 8-12.

Ахмедова С., Павлова Д., Лесидренска Св., ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МСП ЧРЕЗ ИНДУСТРИАЛНИ КЛЪСТЕРИ, 12-та Международна научно-практическа конференция, Мениджмънт и инженеринг‘2014, ТУ-София,1310-3946,1314-6327 , ТУ-София, Р.България, 2014, 1098-1108

Abstract. The current paper discusses the possibilities for increasing the competitiveness of SMEs by encouraging their participation in cluster structures. Object of study are the policies favoring the creation and development of clusters based on the experience of the Republic of Turkey in this area.

The purpose of the paper is through research and analysis of the application of the cluster approach in SMEs in other countries to derive conclusions and recommendations applicable in Bulgarian conditions.

A comparative analysis of the application of the cluster approach for the development of the SME sector in the Bulgarian and Turkish economies has been carried out and important conclusions have been formulated that show the good practices and shortcomings in both economies.

Based on the analysis carried out, Bulgaria's membership in the EU and European priorities, recommendations have been formulated at the national level for accelerated application of the cluster approach in Bulgarian SMEs, which will contribute to increasing the level of competitiveness of the Bulgarian economy.

Резюме. Настоящият доклад разглежда възможностите за повишаване на конкурентоспособността на МСП чрез насърчаване на участието им в клъстерни структури. Обект на изследване са политиките, благоприятстващи създаването и развитието на клъстери въз основа на опита на Република Турция в тази област.

Целта на разработката е чрез изследване и анализ на приложението на клъстерния подход в МСП в други страни да се изведат изводи и препоръки, приложими в български условия.

Извършен е сравнителен анализ на приложението на клъстерния подход за развитие на сектора на МСП в българската и турска икономика и са формулирани важни изводи, които показват добрите практики и недостатъците в двете икономики.

Въз основа на извършения анализ, членството на България в ЕС и европейските приоритети, са формулирани препоръки на национално ниво за ускорено приложение на клъстерния подход в българските МСП, които ще допринесат за повишаване нивото на конкурентоспособност на българската икономика.

Г. 8-13.

Simeonov S., Lesidrenska, Sv., SUBSYSTEM FOR EARLY DETECTION OF SIGNALS OF A POSSIBLE CRISIS IN THE MANUFACTURING PLANT AS A COMPONENT OF EARLY WARNING SYSTEM OF CONTROLLING, , Контролинг на малых и средних предприятиях, Сборник научных трудов IV международного конгресса по

контроллинг, Прага, ISBN 978-5-906526-03-8, НП «Объединение контроллеров», Москва, 2014, Русия, Чехия, 2014, стр. 186-191

Abstract. The need to develop theory and methodology of anti-crisis management of the plant in terms of a rapidly changing external environment is supported by the significant negative impact the last global economic crisis of 2008 has had on them.

This fact brings to the fore the need to increase the effectiveness of anti-crisis management by improving its proactive nature. In this respect, the main focus is the development and application of new approaches and mechanisms for crisis preparation and prevention.

The article explored the possibilities for improving information - analytical tools of proactive anti-crisis management through the application of early warning system of controlling, with main focus on the subsystem for early detection of weak signals of a possible crisis in the manufacturing plant. The essence and structure of the subsystem and the algorithm for its application in proactive anti-crisis management of the enterprise are presented.

Резюме. Необходимостта от разработване на теория и методология за антикризисно управление на предприятията в условията на бързо променяща се външна среда се обуславя от значителното негативно въздействие върху тях в резултат на последната световна икономическа криза от 2008 г.

Този факт извежда на преден план необходимостта от повишаване на ефективността на антикризисното управление чрез подобряване на неговия проактивен характер. В това отношение основен акцент е разработването и прилагането на нови подходи и механизми за прогнозиране и предотвратяване на кризи.

Статията изследва възможностите за подобряване на информационно-аналитичните инструменти на проактивното антикризисно управление посредством приложението на един от тях - системата за ранно предупреждение на контролинга, с основен фокус върху подсистемата за ранно откриване на слаби сигнали за възможна криза в производственото предприятие. Представена е същността и структурата на подсистемата и алгоритъма за нейното приложение в проактивното антикризисно управление на предприятието.

Г. 8-14.

Симеонов С., Лесидренска Св., МЕТОДИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ОЦЕНКАТА НА ИКОНОМИЧЕСКАТА УСТОЙЧИВОСТ НА ПРОИЗВОДСТВЕНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ, , Сборник с научни трудове от научна конференция с тема "Управление, ефективност, интеграция. В търсене на решения", София, ИИИ БАН, България, стр. 149 -155, 2014

Abstract. The object of research in the report is the production enterprises, and the subject of the research is their sustainable economic development. The main goal is to develop a methodology for assessing the economic sustainability of the production enterprise, adapted to conditions of uncertainty.

In order to achieve this goal, the concepts - sustainability of the enterprise, economic sustainability, static and dynamic sustainability, sustainable economic development of the enterprise are clarified.

The main factors influencing the economic sustainability of the production enterprise have been studied.

A methodology has been developed for assessing the economic sustainability of the production enterprise in conditions of uncertainty.

By means of a mathematical apparatus, an algorithm is proposed for the calculation of a general indicator of the economic sustainability of the enterprise, and a matrix is presented, by means of which the position of the enterprise is determined by degrees of economic sustainability.

Резюме. Обект на изследване в доклада са производствените предприятия, а предмет на изследването е тяхното устойчивото икономическо развитие.

Основната цел е да се разработи методика за оценка на икономическата устойчивост на производственото предприятие, адаптирана към условията на неопределеност.

С оглед постигането на тази цел се изясняват понятията - устойчивост на предприятието, икономическа устойчивост, статична и динамична устойчивост, устойчиво икономическо развитие на предприятието.

Изследвани са основните фактори, влияещи на икономическата устойчивост на производственото предприятие.

Разработена е методика за оценка на икономическата устойчивост на производственото предприятие в условията на неопределеност.

Посредством математически апарат е предложен алгоритъм за разчет на обобщаващ показател за икономическата устойчивост на предприятието

и е представена матрица, посредством която се определя позицията на предприятието по степени на икономическа устойчивост.

Г 8-15.

Simeonov, S., Lesidrenska Sv., РОЛЬ РИСК КОНТРОЛЛИНГА В УСЛОВИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ, Современное предприятие и будущее России, Сборник научных трудов V международного конгресса по контроллингу, Москва, ISBN 978-5-906526-07-6, НП «Объединение контроллеров», Москва, 2014, Русия, 2014, р. 216-221

Abstract. The current paper present a concept for risk controlling. The concept is based on general terms such as uncertainty, risk and controlling. A discussion on the directions in which the risk controlling is realized is made, where a new approach – the risk controlling as a tool for development of a mechanism for management of the sustainability of a business enterprise is presented.

In this aspect a definition for risk controlling is suggested.

The sustainability of the business enterprise is reviewed as a term identical to risk sustainability, as both terms are analyzed in their economical aspect.

The authors consider that the management of the economic sustainability based on risk controlling could be applicable and useful tool related to activities of enterprises that operate in an external environment with high levels of increasing risk.

The main contribution from forming this mechanisms is the provision of strategic sustainability of the enterprise and therefore an efficient fallow and realization of their strategic aims.

Резюме. В доклада е представена концепция за риск – контролинга, на основата на понятията неопределеност, риск и контролинг. Извършен е обзор и анализ на риск контролинга и е изследвана една недостатъчно разработена в теорията негова страна – като инструмент за разработване на механизъм за управление на устойчивостта на производственото предприятие.

Авторите предлагат дефиниция за риск контролинга в този аспект.

Понятията устойчивост и рискоустойчивост на предприятието се разглеждат като тъждествени понятия, като е подчертан техния икономически аспект.

Авторите считат, че управлението на икономическата устойчивост се основава на риска и контролингът може да бъде приложим и полезен инструмент, свързан с дейностите на предприятията, които работят в външна среда с високи нива на нарастващ риск.

Основният принос от формирането на тези механизми е осигуряването на стратегическа устойчивост на предприятието и следователно ефективно формулиране и реализиране на техните стратегически цели.

Г. 8-16.

Lesidrenska S., Marinova–Stoyanova M., A CONCEPT OF THE ENTERPRISE PROACTIVE ANTI-CRISIS MANAGEMENT SYSTEM, , Современное предприятие и будущее России, Сборник научных трудов V международного конгресса по контроллингу, Москва, ISBN 978-5-906526-07-6, НП «Объединение контроллеров», Москва, 2014, Русия, 2014,р.145-154, Москва, 2014;

Abstract. The paper provides a comprehensive review and an in-depth analysis of the existing concepts about the scope of anti-crisis management in the enterprise, on the basis of which the authors propose their own individual concept of anti-crisis management.

The views of the authors regarding the content and structure of the enterprise's proactive anti-crisis management system are also presented, analyzing its four functional subsystems corresponding to the performed functions:

- Subsystem 1 "Early recognition of signals for a potential crisis situation";
- Subsystem 2 "Prediction of an upcoming crisis situation";
- Subsystem 3 "Warning of an upcoming crisis situation";
- Subsystem 4 "Prevention and prevention of the crisis";

Its conceptual, functional, instrumental and institutional components are explained in a logical sequence.

Special attention in the report is given to the so-called Situational Analytical Center, as an effective organizational form in which the system for proactive anti-crisis management and its functions can be institutionalized.

Резюме. Докладът представя цялостен обзор и задълбочен анализ на съществуващите концепции за същността на антикризисното управление в предприятието, въз основа на които, авторите предлагат своя концепция за антикризисен мениджмънт.

Представени са и вижданията на авторите по отношение на съдържанието и структурата на системата за проактивно антикризисно управление на предприятието, като са анализирани нейните четири функционални подсистеми, съответстващи на изпълняваните функции:

- Подсистема 1 "Ранно разпознаване на сигналите за потенциална кризисна ситуация";
- Подсистема 2 "Прогнозиране на предстояща кризисна ситуация";
- Подсистема 3 "Предупреждение за предстояща кризисна ситуация";
- Подсистема 4 „Превенция и предотвратяване на кризата”;

В логическа последователност са изяснени нейните концептуални, функционални, инструментални и институционални компоненти.

Специално внимание в доклада е отделено на т. нар. Ситуационно – аналитичен център, като ефективна организационна форма, в която може да бъде институционализирана системата за проактивно антикризисно управление и на неговите функции.

Г 8-17.

Мирчев А. Лесидренска Св., Мирчева К., Контролинг как комплексная система раннего предупреждения и обеспечения процесса разработки и принятия управленческих решений в условиях кризиса, Научный журнал "Маркетинг и Менеджмент Инновации, 3'2011, том I, ISSN 2218-4511, ТОВ "ВТД" "Университетская книга", Украина, 2011, 0137-0142

Abstract. In the article, controlling is considered as a tool for making management decisions, which enables the development of a mechanism for realizing strategic goals. The mechanisms and tools of controlling are presented as a complex system for early warning and ensuring management decisions.

The purpose of the publication is to develop a concept and a mechanism for its application of this system to realize the set goals.

For this purpose, the following tasks have been implemented:

- To study and analyze the approaches and methods for exiting the crisis of industrial enterprises, as an element of our economy;
- To develop a concept of controlling as an early warning system, ensuring the process of making and implementing management decisions;

- To present the mechanism and instruments of controlling as a complex system for early warning and ensuring management decisions.

Резюме. В статията контролингът се разглежда като инструмент за вземане на управленски решения, който дава възможност за разработване на механизъм за реализиране на стратегическите цели. Представени са механизмите и инструментите на контролинга, като комплексна система за ранно предупреждение и осигуряване на управленските решения.

Целта на публикацията е – да се разработи концепция и механизъм за нейното приложение на тази система за реализиране на поставените цели.

За целта са реализирани следните задачи:

- Да се проучат и анализират подходите и методите за излизане от криза на промишлените предприятия, като елемент на нашата икономика;
- Да се разработи концепция за контролинга като система за ранно предупреждение, осигуряваща процеса на вземане и реализиране на управленски решения;
- Да се представи механизъм и инструменти на контролинга като комплексна система за ранно предупреждение и осигуряване на управленските решения.

Г 8-18.

Lesidrenska, Sv., M. Ivanov, RESEARCH AND ASSESSMENT OF THE ORGANIZATIONAL MATURITY IN PROJECT MANAGEMENT IN BULGARIAN INDUSTRIAL ENTERPRISES AFTER THE EXAMPLE OF THE NORTH EAST PLANNING REGION, Regional scientific-business conference, leadership & management: government, enterprise, entrepreneur , December 10, Udruženje ekonomista i menadžera Balkana – UdEkoM Balkan, Beograd, Srbija, ISBN 978-86-80194-02-8, 708-p.713; 2015

Abstract. Projects are the main organizational form for implementing changes in Bulgarian industrial enterprises. Project-oriented management is a basic management concept of any a successfully developing business organization.

Every project creates innovation in a situation of high uncertainty, and this requires expert knowledge and experience.

The organizational maturity of project management as a source of competitive advantage requires assessment in the industrial sector in Bulgaria.

The subject of research in this report is a presentation of the essence of the organizational maturity models for projects that are applied in our time and their implementation in Bulgarian small and medium-sized industrial enterprises that have successfully implemented projects financed by the funds of the European Union.

An assessment of the organizational maturity in the management of industrial projects in enterprises in the North-Eastern Planning Region of Bulgaria was carried out. The results show that the prerequisites for a wider application of the project approach in industrial enterprises have been created.

Резюме. Проектите са основна организационна форма за осъществяване на промените в българските индустриални предприятия. Проектно-ориентираното управление е основна концепция за управление на всяка успешно развиваща се бизнес организация.

Всеки проект създава новост в ситуация на висока несигурност, а това изисква експертни знания и опит.

Организационната зрялост по управление на проекти, като източник на конкурентно предимство, изисква оценка на индустриалния сектор в България.

Предмет на изследване в този доклад е представяне на същността моделите за организационна зрялост по проекти, които се прилагат в нашето съвремие и тяхната реализация в български малки и средни индустриални предприятия, успешно реализирали проекти, финансиран от фондовете на Европейския съюз.

Извършена е оценка на организационната зрялост в управлението на индустриални проекти в предприятия в Североизточния район за планиране в България. Резултатите показват, че в индустриалните предприятия са създадени благоприятни предпоставки за по-широко прилагане на проектния подход в управлението и изграждането на групи от висококвалифицирани специалисти с практически умения за включване в проектни екипи.

Г 8-19.

Lesidrenska, Sv., M. Marinova, INSTITUTIONALISATION OF THE ENTERPRISE PROACTIVE ANTI-CRISIS MANAGEMENT SYSTEM THROUGH THE DEVELOPMENT OF SITUATIONANALYTICAL CENTRES, Regional scientific-business conference, leadership & management: government, enterprise, entrepreneur , December 10,

Udruženje ekonomista i menadžera Balkana –UdEkoM Balkan, Beograd, Srbija, ISBN 978-86-80194-02-8, p.111-118, 2015

Abstract. The purpose of this report is to present a detailed study of the enterprise's proactive anti-crisis management system, based on which to present the possibilities for its organizational development through its institutionalization in the so-called Situational Analytical Center (SAC).

A description of the functional organizational structure of the SIC and its components is provided.

The proposed SIC model for institutionalizing the enterprise's proactive anti-crisis management system, with the problems it tries to solve and the mechanism of its functioning, provides the necessary conditions for increasing the effectiveness and efficiency of anti-crisis management. This is achieved by optimizing the implemented solutions and reducing the time needed to prevent the occurrence of an impending crisis situation.

Резюме. Целта на настоящия доклад е да представи подробно изследване на системата за проактивно антикризисно управление на предприятието, въз основа на което да се представят възможностите за нейното организационно развитие чрез институционализирането и в т. нар. Ситуационно-аналитичен център (САЦ).

Преставена е функционалната организационна структура на САЦ и нейните компоненти.

Предложеният модел на САЦ за институционализиране на системата за проактивно антикризисно управление на предприятието, с проблемите, които се опитва да реши и механизма на нейното функциониране, осигурява необходимите условия за повишаване на ефективността и ефикасността на антикризисното управление. Това се постига посредством оптимизиране на реализираните решения и намаляване на времето, необходимо за предотвратяване възникването на предстояща кризисна ситуация.

Г 8-20.

A. Mirchev, S. Lesidrenska, M. Ivanov, Management of regional projects and EU funding mechanisms, journal Applied management and investments, , journal Applied management and investments,v.2, N 4, 2013, ISSN 2225 – 3467, Odessa, p. 6.

Abstract. The economic growth of Bulgaria and the successful development of the different regions largely depend on the country's ability to develop knowledge-based economy. In the framework of the "Europe 2020" strategy, the government of the country took the commitment to establish new policies to support the business and implement more investment for strengthening the innovation capacity. The main task of the regions is to link the economic objectives to the social, environmental and spatial planning objectives. The European Commission offers an integrated approach toward investment and generally accepted financial rules for absorbing the EU funds by achieving a balance between the costs and the existing risks.

The paper clarifies the categories of smart specialization, regional development, regional projects, as well as the relationship between them. The role of the financing of regional projects from the European funds, as a factor for achieving intelligent growth, was highlighted.

The Bulgarian experience in this direction has been studied, the results of which show poor efficiency of implemented innovative projects, insufficient funding, etc. Guidelines are proposed for improving the regulatory and national framework of the national policy of the Republic of Bulgaria in order to increase the effectiveness of the costs used for regional projects.

Резюме. Икономическият растеж на България и успешното развитие на отделните региони до голяма степен зависят от способността на страната да развива икономика, основана на знанието. В рамките на Стратегия „Европа 2020“, правителството на страната пое ангажимент да създаде нова политики за подпомагане на бизнеса и реализиране на повече инвестиции за укрепване на иновационния капацитет. Основната задача на регионите е да обвържат икономическите цели със социалните, екологичните и целите на пространственото планиране. Европейската комисия предлага интегриран подход към инвестиционни и общоприети финансови правила за усвояване на средствата от ЕС чрез постигане на баланс между разходите и съществуващите рискове.

В доклада са изяснени категориите - интелигентна специализация, регионално развитие, регионални проекти, както и релацията между тях. Изтъкната е ролята на финансирането на регионални проекти от еврофондовете, като фактор за постигане на интелигентен растеж.

Изследван е българският опит в тази насока, резултатите от който показват слаба ефективност на реализираните иновативни проекти,

недостатъчно финансиране и др. Предложени са насоки за подобряване на регулаторната и националната рамка на националната политика на Р България с цел повишаване ефективността на разходите, използвани за регионалните проекти.

Заличена информация
по Регламент (ЕС)
2016/679

31.08.2021г.

Изготвил:

/доц. д-р. Св. Лесидренска/